

Søknad – Byregion Fase 2

Søknadsnr.	2015-0052	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Utviklingsprogrammet for byregioner fase 2 (2015-2017)			
Prosjektnavn	Ranaregionen fase 2 byregionprogrammet			

Kort beskrivelse

Utviklingsområder som regionen har valgt å gå videre med er Infrastruktur og samferdsel, Profilering av regionen og tiltak for økt attraktivitet, samt utvikle Nettverk og samarbeidsarenaer for næringsliv og utviklingsaktører. Dette er tre av de fem punktene som er løftet fram i en bred workshop og i den helhetlige samfunnsanalysen. Forankring med kommunestyrevedtak ettersendes for de fire kommunene innen 18. juni.

Prosjektbeskrivelse

Erkjennelsen av at vi trenger å samhandle mer, var utgangspunktet for at regionen ønsket å delta i fase 1. Vi trenger å bli bedre kjent med de styrker og fortrinn, som vi har, og utvikle funnen fra samfunnsanalysen og posisjonere næringsregionen ytterligere. Hovedtemaene som er valgt for fase 2 er Infrastruktur og samferdsel, Profilering av regionen og tiltak for økt attraktivitet og Nettverk og samarbeidsarenaer for næringsliv og utviklingsaktører. Dette er hva Ranaregionen næringsforening, Lurøy næringsforum og Nesna Næringsforum har lagt til grunn at fase 2 må utvikle videre, og lage konkrete strategier og tiltak for. Anbefalingene i den helhetlige samfunnsanalysen var at regionen framover må se nærmere på hvor behovene er størst, før man begynner å foreslå og prioritere konkrete tiltak.

Målet er å trygge og utvikle dagens virksomheter, samt bidra til at flere velger å etablere seg i regionen. Basert på arbeidet i fase 1 inkludert samfunnsanalysen erkjenner arbeidsgruppa og styringsgruppa at kjennskap til hverandre og igangsettingen av felles utviklingstiltak for å skape vekst er i sin spede start. Næringslivet i regionen samarbeider på tvers av kommunegrensene, men i beskjeden grad, både i offentlig og privat sektor.

Det er definert tre viktige arbeidsområder å gå videre med, men konkretiseringen av dette er ikke klart. I starten av prosjektperioden må det settes av tid til å konkretisere hva og på hvilken måte kommuner og næringsliv skal jobbe videre. Et slikt arbeid krever ressurser til felles prosjektledelse, eventuelle kartlegginger for deretter å foreslå og prioritere og forankre aktuelle tiltak. Dette gjelder både innenfor Infrastruktur og samferdsel, Profilering av regionen og tiltak for økt attraktivitet og Nettverk og samarbeidsarenaer for næringsliv og utviklingsaktører. I felles workshop kom det tydelig fram at tilliten mellom partene bør utvikles, og vi tror at det er gjennom samhandling at denne tilliten utvikles. Det er også dette arbeidet som ligger til grunn for de fem områdene som den helhetlige samfunnsanalysen konkluderer med. Fase 1 vært veldig viktig for å lage et fundament, slik at vi kan få et sterkere samordnet utviklingsarbeid i regionen. Forskerne konkluderer med at hvis regionen fokuserer på områder der behovene er størst, kan en slik satsing gi regionen økt vekstkraft.

Den helhetlige samfunnsanalysen konkluderte med følgende kjennetegn for Ranaregionen, med ulike typer styrker og fortrinn i de ulike kommunene:

- Lurøy har marine næringer som fiskeoppdrett og fiskeindustri
- Nesna har høgskole og basisnæringer i vekst
- Hemnes har pendlingsmuligheter, men også mye basisnæring
- Rana har industrimiljø, tjenesteyting og regionsenter

Svakheter er relativt like i kommunene:

- Det er store avstander og mangel på regionalt samarbeid/kjennskap
- Man er bekymret for rekruttering, spesielt for det å kunne tiltrekke seg yngre voksne som ønsker å bosette seg i regionen
- Det er mangel på risikokapital
- Avstander og kvalitet på samferdsel/infrastruktur medfører at man ønsker en satsing her
- Med unntak av Rana har man små personmessige ressurser til utviklingsarbeid og begrenset næringsmiljø

Muligheter er skisserte slik:

- Flyplass kan gi vekst gjennom bedre samhandling nasjonalt/internasjonalt
- Bedre intern infrastruktur kan gi økt økonomisk samhandling og vekst i regionen
- Etterspørselsvekst innen fisk kan gi betydelig vekst i fiskerelatert virksomhet
- Oljeutvinning i nord-områdene kan gi industrien i regionen et løft
- Regionen kan ta imot flere oppgaver innen statlig tjenesteyting.

Trusler

- Oppdrettsanlegg kan få problemer med sykdom eller konkurranseevne
- Nedgang i olje- og offshoreindustri
- Nedgang i tradisjonell industri pga. det norske kostnadsnivået
- Kommunesammenslåinger og nedgang i samlet inntekt til primærkommunene i regionen

Men regionen er bare i startgropa med hensyn til naturlig samhandling og samarbeid, og det er derfor viktig å starte med å videreutvikle et godt nettverk på tvers av kommunegrensene i Ranaregionen. Regional næringsutvikling må forankres politisk og næringsmessig og de gode historier for hvordan dette i praksis bidrar til økt verdiskaping, må fortelles. Regionen er underkommunisert, og innbyggerne selv har for dårlig kunnskap om den verdiskapingen som skjer i ulike bransjer fra kyst til innland.

Samfunnsanalysen viser bl.a. at vi i et nasjonalt bilde har mange arbeidsplasser innen kraft/vann/avfall, fiske/havbruk, industri og landbruk. Det at vi har et overskudd av vannkraft kan skape ny grønn industri. Bedriftene innenfor Mo Industripark omsetter for 7 mrd i året, 5 mrd av disse går til eksport. Havbruksnæringen gir betydelige ringvirkninger på Helgeland, bare i Lurøy var omsetningen i havbruksnæringen i underkant av 2 mrd i 2013. Regionen har også hatt vekst innen statlig tjenesteyting og bergverk/utvinning. Mye av dette er godt bevarte hemmeligheter for mange. Her er potensial til ytterligere vekst. Samfunnsanalysen viser i tillegg at regionen ikke har en tydelig felles identitet. Regionen har en jobb å gjøre for å bli med mer synlig og tiltrekke seg både næringsliv, innbyggere og besøkende.

Byregionprogrammet fase to skal bidra til gjennomføring av utviklingsprosesser på tvers av kommunegrensene og i samarbeid med næringsliv, fou-miljø og kompetansemiljø, etablering av nettverk og tiltak for å næringsvekst og omdømmebygging basert på samspillet by og omland. Temaet vi har valgt å spisse oss rundt er næringsutvikling og profilering av regionen og tiltak for økt attraktivitet. Det betyr at prosjektet også vil komme inn på innbygger- og besøksattraktivitet, ref. attraktivitetsbarometeret til Telemarkforskning.

Innenfor de rammer programmet har, vil prosjektet sette mer fokus på den miljøvennlige og kraftkrevende industrien, havmatproduksjon og opplevelses- og kulturnæringen. I tillegg vil regionen posisjonere seg som en del av nordområdesatsingen. Det første som kreves er mer kunnskapsdeling og samarbeid med forsknings- og utdanningsmiljø for å spisse satsingsområdene og utvikle en felles forståelse. Det inkluderer å kartlegge kommunenes servicenivå og tilrettelegging for næringsutvikling. Grunnlaget må brukes til å videreutvikle samfunnsanalysen påbegynt i fase 1, mobilisere til mer næringsutvikling over kommunegrensene og på tvers av bransjer. Et mulig tiltak i løpet av perioden, kan være å utarbeide en felles kommunikasjons-/profileringsstrategi, der målet er bedre omdømme og øke vår tiltrekningskraft både på næringsaktører, samarbeidspartnere, innbyggere og besøkende.

Dersom vi skal skissere markedsføringen må den nesten være vag og ikke spisset, eksempel: Når prosjektet har gjennomført den planlagte prosessen og utviklet en forankret kommunikasjonsstrategi og en handlingsplan, vil den operative fase kunne iverksettes. Siden den innledende prosessfasen ikke er gjennomført vil det være for tidlig å spekulere i konkrete tiltak, men det er nærliggende å anta at dette kan, for eksempel, omhandle utvikling av kulturnæringer, havbruksnæringer, industri, samarbeidsarenaer etc. Trolig kan elementer som estetikk, på region-, kommune- og krets nivå få et løft gjennom erkjennelsen av hvordan ytre framstilling farger inntrykkene av et sted/næring/innbyggere.

Deltatt i fase 1 av Utviklingsprogrammet for byregioner: Ja

Ranaregionen med de fire kommunene Rana, Lurøy, Hemnes og Nesna, har deltatt i utviklingsprogram for byregioner, som en av 33 byregioner i Norge. Prosjekteier er deltakende kommuner ved sine kommunestyre, Indre Helgeland Regionråd er styringsgruppe og dermed også prosjektansvarlig. Rana Utviklingsselskap AS er prosjektleder.

I fase 1 har det vært jobbet med etablering og læring i nettverk, felles samfunnsanalyse og valg av satsingsområder. I løpet av perioden har det vært gjennomført en rekke møter i arbeidsgruppa og i kommunene, samt gjennomført en bredt sammensatt workshop med næringsaktører og politikere

fra de fire kommunene. Her kom det fram mange positive forslag for å få til en mer samordnet og slagkraftig satsing på næringsutvikling i regionen.

Prioriterte utviklingsområder som ble løftet fram i workshop og samfunnsanalyse Ranaregionen (Trøndelag Forskning, mars 2015):

- Infrastruktur og samferdsel
- Profilerings av regionen og tiltak for økt attraktivitet
- Nettverk og samarbeidsarenaer for næringsliv og utviklingsaktører
- Felles næringsfond og mer lokal/regional risikokapital
- Samordnet næringsutvikling i deltakerkommunene

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Aktiv Næringservice Org.nr:884277442	Postboks 343 8601 MO I RANA	95964171
Kontakt- person	Majken Hauknes	Postboks 343 8601 MO I RANA	95964171
Prosjekt- leder	Majken Hauknes	- 8601 MO I RANA	95964171

Geografi

1892-Indre Helgeland

Spesifikasjon

Bakgrunn

Mo i Rana er tredje største by i Nord-Norge og en viktig næringsby nasjonalt, og kommunen ønsker å være motor for regional utvikling. Det jobbes godt på mange områder, men det er likevel slik at omlandet ikke nødvendigvis opplever at Rana tar storebror-rollen., ref. rapporten «Regionssentrene skal være lokomotiver for livskraftige regioner» (Reputation in Mind, 2013, på vegne av Nordland Fylkeskommune). Rana kommune vedtok sin strategiske plan i desember 2013 og visjonen i denne er at kommunene skal være en motor for regional vekst og utvikling. I dette arbeidet vil det være gode muligheter for å jobbe for denne visjonen. Rana, Hemnes, Nesna og Lurøy har deltatt i KRDs byregionprogram i fase 1, og arbeidsgruppen har jobbet for å finne ut om kommune og næringsliv ønsker en videreføring av samarbeid og utvikling generelt, gjennom dette programmet.

Gjennomføring av fase 1 ble utfordrende fordi region tidligere har hatt lite samhandling. Det var derfor nødvendig å bruke tid og ressurser på å arbeide fram skissen til samfunnsanalysen. Dette igjen førte til at anbudet vårt kom sent ut. Det var 32 andre regioner før oss i køen og vi måtte derfor vente lenge før analysen ble gjennomført. Analysen var klar i mars og tiden etterpå har vært benyttet til forankring i næringsliv og kommune. Næringsforeningene har lyttet til sine medlemmer, og dere tilbakemelding er at de ønsker å jobbe videre i fase 2. Kommunene har blitt orientert om Byregionanalysen, og en mulig deltakelse i fase 2. Dette skal behandles i enkeltkommunene i

formannskap og kommunestyret i løpet av mai/juni. Vedtakene vil bli ettersendt søknaden. Samfunnsanalysen bekrefter utfordringene regionen har geografisk, demografisk, infrastrukturmessig m.m. Den viser samtidig at regionen har gode forutsetninger til å utvikle bl.a. grønn kraftkrevende industri og mer havbruk. Dessuten finnes det store uavklarte muligheter innenfor reiseliv, ikke minst etter at Stortinget vedtok å etablere en ny stor lufthavn på Hauan ved Mo i Rana. Med dette rammevilkåret på plass vil regionen være en aktuell destinasjon på lik linje med andre regionen i landet. Dermed kan området profilering av regionen og tiltak for økt attraktivitet handle om å utvikle reiseliv og besøksattraktivitet. En storflyplass vil i tillegg være en viktig vekstimpuls for næringslivet, uavhengig av bransje.

Prosjekt mål

Skape felles møtearenaer, innenfor tre prioriterte områder

- Infrastruktur og samferdsel
- Profilering av regionen og tiltak for økt attraktivitet
- Nettverk og samarbeidsarenaer for næringsliv og utviklingsaktører inkludert kommunene.

Kunnskapsinnhenting og kompetanseutvikling knyttet til de prioriterte områdene. Konkretisere muligheter og barrierer for utvikling. Følge opp fase 1 ved å identifisere tiltak som gir økt attraktivitet for eksisterende og ny næringsvirksomhet.

Utarbeide prosjektplaner med milepæler knyttet til de prioriterte områdene

Styrke samhandlingen om å skape en mer funksjonell region med større utviklingskraft. Legge fram et forslag til struktur/ plan for å videreutviklet samarbeidet ut over prosjektperioden, inkludert finansieringsplan

Forankring

Næringsliv i mange bransjer, spesielt innenfor industri, havbruk, kultur og reiselivsnæring. Administrasjon og politikere i kommunene, Nordland fylkeskommune, Stortingspolitikere med vekt på de som representerer Nordland, departement og regjeringsapparatet, regionråd, forsknings og utviklingsmiljø, kompetansemiljø, næringsutviklere i næringslivet og i det offentlige, samt innbyggere i kommunene.

Prosjektorganisering

Prosjekteier:

Eier av prosjektet er Rana Hemnes, Nesna og Lurøy kommune.

Styringsgruppen er Indre Helgeland regionråd. Indre Helgeland Regionråd har ytterligere to kommunemedlemmer: Grane og Hattfjelldal kommune. Disse kommunene har valgt å ikke delta i fase 1 og 2 av ressursmessige årsaker.

Prosjektleder

Prosjektleder i fase 1 var Rana Utviklingsselskap (RU), og RU vil fortsette å ha prosjektledelsen i fase 2. Rana Utviklingsselskap fungerer som Rana kommune sin næringsetat, og har også erfaring med næringsutvikling ut over Rana kommune gjennom selskapet Aktiv Næringservice AS. Dette er et

heleid datterselskap av Rana Utviklingsselskap, og trekkes frem som en betydelig aktør av kommunene rundt Rana, kommer det fram av rapporten i fase 1. På bakgrunn av dette vurderes det som mest hensiktsmessig av RU fortsetter å ha prosjektlederrollen.

Samarbeidspartnere

Mulige samarbeidspartnere er næringsforeninger, næringsaktører, senter for industriell forretningsutvikling, innovasjon Norge, Nordland Fylkeskommune, Kunnskapsparken Helgeland, Kystinkubatoren, Okstindan kultur og naturpark, Sintef, andre regioner i byregionprogrammet m.fl.

Aktiviteter

Aktivitetene skal starte med å følge opp den samhandlingen som er startet i fase 1 gjennom blant annet workshop. Vi ønsker å trekke inn næringsliv og politikere inn i de tre områdene vi har valgt å fokusere på. Dette er 1) Prosess og nettverksmøter for næringsliv og utviklingsaktører, 2) nettverksmøter innen infrastruktur og samferdsel og 3) Nettverksmøter innen profilering og attraktivitet. På bakgrunn av dette vil vi kunne lage handlingsplanen og sette mål for videre vektutvikling i regionen. I tillegg er det avgjørende at vi arbeider med aktiviteter som sørger for kunnskapsinnhenting og kompetanseutvikling som bidrar til et felles syn på hva som må til for å øke vekstkraften innen politikk og næringsliv.

Målgrupper

Næringsliv, politikere, innbyggere i regionen

Forsknings- og utviklingsmiljø regionalt og nasjonalt

Næringslivet både nasjonalt og internasjonalt (Mulig ekstra fokus innen de valgte satsingsområdene grønn industri, havbruk, kultur- og opplevelsesnæringen)

Innbyggere

Potensielle tilflyttere/arbeidstakere/ildsjeler

Resultat

Mer felles innsats for regional vekst, på sikt en felles vekstkultur

Oppnå felles mål innenfor området «Infrastruktur og samferdsel»

Permanent regional samhandlingsarena for næringsutvikling

Økt kunnskap om regionen og hva fremmer og hemmer næringsutvikling. Viktige tiltak for økt attraktivitet er identifisert, prioritert og iverksatt.

En moderne og framtidrettet region som i økt grad tiltrekker seg mennesker og bedrifter.

Økt tilflytting og flere innbyggere i alderen 20-40

Utvikle eksisterende næringsliv og legge til rette for nye virksomheter

Effekter

Mer felles innsats for regional vekst, på sikt en felles vekstkultur

Oppnå felles mål innenfor området «Infrastruktur og samferdsel»

Permanent regional samhandlingsarena for næringsutvikling

Økt kunnskap om regionen og hva fremmer og hemmer næringsutvikling. Viktige tiltak for økt attraktivitet er identifisert, prioritert og iverksatt.

En moderne og framtidsrettet region som i økt grad tiltrekker seg mennesker og bedrifter.

Økt tilflytting og flere innbyggere i alderen 20-40

Utvikle eksisterende næringsliv og legge til rette for nye virksomheter

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Se vedlegg

Kostnadsplan/budsjett

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Arbeidsgruppemøter og prosjektledelse	260 000	380 000	380 000	1 020 000
Generell tiltaksplan med tiltak for vekst		100 000	430 000	530 000
Handlingsplan med tiltak for profilering og attrak		100 000	430 000	530 000
Handlingsplan med tiltak for samferdsel		100 000	430 000	530 000
Kunnskapsinnhenting og kompetanseutvikling	180 000	270 000	90 000	540 000
Nettverksmøter innen infrastruktur og samferdsel	16 000	260 000	36 000	312 000
Nettverksmøter innen profilering og attraktivitet	16 000	260 000	36 000	312 000
Prosess og nettverksmøter for næringsliv og utvikl	16 000	260 000	36 000	312 000
Styringsgruppemøter	16 000	32 000	32 000	80 000
Sum kostnad	504 000	1 762 000	1 900 000	4 166 000

Se eget vedlegg med spesifisert kostnadsplan

«Kostnadene skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Eget arbeid	304 000	1 152 000	640 000	2 096 000
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	200 000	610 000	1 260 000	2 070 000
Sum finansiering	504 000	1 762 000	1 900 000	4 166 000

Det forutsettes at deltakerkommunene, næringsliv og samarbeidspartnere deltar i prosjektet gjennom eget arbeid og dekker egne reisekostnader.

«Byregionens egenfinansiering skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Budsjett_byregion fase 2.xlsx	13 650	05.05.2015
tidsplan.JPG	107 817	05.05.2015